

Jaarplan

2016

Jaarplan

2016

Colofon

Uitgever

Centraal Bureau voor de Statistiek
Henri Faasdreef 312, 2492 JP Den Haag
www.cbs.nl

Prepress

Studio BCO, Den Haag

Ontwerp

Edenspiekermann

Inlichtingen

Tel. 088 570 70 70
Via contactformulier: www.cbs.nl/infoservice

© Centraal Bureau voor de Statistiek, Den Haag/Heerlen/Bonaire, 2016.
Verveelvoudigen is toegestaan, mits CBS als bron wordt vermeld.

Inhoud

- 1. Inleiding 4**

- 2. Statistisch programma en dienstverlening 7**
  - 2.1 Communicatie en statistische dienstverlening 8
  - 2.2 Regulier statistisch programma 9
  - 2.3 Statistisch onderzoek in opdracht 12
  - 2.4 Nieuwe Europese verplichtingen in 2016 14
  - 2.5 Programmavernieuwing 15

- 3. Innovatie en efficiency 17**
  - 3.1 Innovatie 18
  - 3.2 Efficiency 19

- 4. Bedrijfsvoering 20**
  - 4.1 Personeel 21
  - 4.2 Risicobeheer en kwaliteitszorg 21
  - 4.3 Prestatie-indicatoren 23

- 5. Begroting 2016 25**

- 6. Centrale Commissie voor de Statistiek 32**

- 7. Bijlage 36**
  - Bijlage A: Prestatie-indicatoren 37
  - Bijlage B: Adviesraden 38
  - Bijlage C: Organisatie per 1 januari 2016 39
  - Bijlage D: Wegwijzer 40

1.

Inleiding

De informatie van CBS is van grote waarde voor de overheid, politiek en wetenschap. CBS maakt het mogelijk dat maatschappelijke debatten en besluitvorming worden gebaseerd op basis van betrouwbare statistische informatie. Met dit jaarplan blik CBS vooruit op de verwachte activiteiten en resultaten in 2016. Het jaarplan bevat een beschrijving van belangrijke statistische producten die in 2016 worden gerealiseerd. Daarnaast wordt ingegaan op de verschillende onderdelen van de strategische agenda die in 2015 is vastgesteld.

CBS biedt informatie die uitnodigt tot gebruik en zorgt ervoor dat de informatie toegevoegde waarde heeft voor de gebruikers. Niet alleen losse cijfers worden gepubliceerd, maar CBS biedt inzicht in maatschappelijke fenomenen door cijfers in samenhang te presenteren. Als lerende organisatie innoveert CBS hierbij continu en zoekt interactie met de samenleving. Dagelijks deelt CBS zijn schat aan informatie en kennis met andere overheden, politiek, wetenschap, media, het bedrijfsleven en burgers. De inzet daarbij is om informatie op een steeds toegankelijker en bruikbaarere manier aan te bieden en steeds beter in te spelen op de actualiteit door het uitbrengen van nieuwsberichten en tweets op het juiste moment.

Tegelijkertijd met deze ambities en vernieuwingen, moet CBS invulling geven aan de omvangrijke taakstelling. Om deze bezuinigingen te kunnen doorvoeren, zet CBS vol in op maatregelen om extra efficiency te bereiken. Dit is één van de tien punten van de eerder genoemde strategische agenda. In 2015 zijn diverse processen doorgelicht en zo nodig herontworpen om met minder middelen hetzelfde te realiseren. In hoofdstuk 2 wordt hier verder op ingegaan.

Om aan de steeds veranderende omstandigheden en eisen te kunnen blijven voldoen is het essentieel om de IT-organisatie en -infrastructuur te verbeteren. Dit is een ander punt van de strategische agenda. In 2016 voert CBS de nieuwe strategie voor informatievoorziening uit en richt het zich op het verder opzetten van een efficiënte IT-infrastructuur voor dataverzameling. Dit vraagt tevens om een investering in hoog gekwalificeerd IT-personeel. De werving van nieuw personeel maakt onderdeel uit van het in 2015 vernieuwde strategische personeelsplan.

Een derde item op de strategische agenda is innovatie. CBS wil door innovatie de kwaliteit van de statistieken verder verbeteren met een zo laag mogelijke lastendruk voor de samenleving en tegen zo beperkt mogelijke kosten. Door middel van innovatie kan ook ingespeeld worden op de veranderende behoeften van de samenleving. Om dit mogelijk te maken maakt CBS gebruik van nieuwe databronnen en vernieuwde waarnemingsmethoden. In 2016 staat in het kader van 'open innovatie' samenwerking ook een bredere publiek-private samenwerking in binnen- en buitenland op de agenda.

In 2016 wordt daarnaast de betaalde dienstverlening om maatwerkonderzoek uit te voeren vergroot. In hoofdstuk 2 worden enkele voorbeelden genoemd van onderzoeken die in 2016 in opdracht worden uitgevoerd.

Het Nederlandse voorzitterschap van de Europese Unie gedurende de eerste helft van 2016, brengt ook voor CBS extra werkzaamheden met zich mee, aangezien CBS dan voorzitter is van de Raads-werkgroep Statistiek. Deze Raadswerkgroep, onderdeel van de Raad, behandelt alle wetgevingsvoorstellen op het gebied van de statistiek en bestaat uit vertegenwoordigers van de 28 EU-landen. Ter gelegenheid van het Nederlandse

voorzitterschap van de EU geeft CBS in januari 2016 het boekje 'Nederland langs de Europese meetlat' uit. In deze uitgave wordt ons land op allerlei gebieden vergeleken met andere EU-landen.

CBS kent twee zelfstandige bestuursorganen: de Centrale Commissie voor de Statistiek (CCS) en de directeur-generaal (DG). In het kader van het Rijksbrede onderzoek naar de herpositionering van ZBO's heeft het kabinet eind 2013 besloten dat de huidige twee ZBO's van CBS gereduceerd moeten worden tot één. Het ministerie van EZ is het wetgevingstraject eind 2014 gestart. Naar verwachting wordt in 2016 het traject van de wijziging van de CBS-wet afgerond.

Hoofdstuk 6 van dit jaarplan bevat een mededeling van de Centrale Commissie voor de Statistiek, waarin zij aangeeft kennis te hebben genomen van het jaarplan en de begroting van CBS voor 2016. Zoals wettelijk voorgeschreven, is dit jaarplan goedgekeurd door de CCS en heeft de DG de begroting in overeenstemming met de CCS vastgesteld.

2.

Statistisch

programma en

dienstverlening

2.1 Communicatie en statistische dienstverlening

CBS produceert hoogwaardige informatie voor diverse gebruikers in de samenleving: publiek, media, beleidsmakers, wetenschap en aanverwante doelgroepen. CBS beoogt de nieuwsvoorziening verder te professionaliseren op een manier die het gebruik en de impact van CBS nieuwsberichten verder vergroot, sneller inspeelt op de actualiteit en vernieuwende publicaties, qua inhoud en vorm, afstemt op verschillende doelgroepen.

Met behulp van de in ontwikkeling zijnde nieuwe website van CBS wordt in 2016 een vernieuwd platform aangeboden waarop onze gebruikers informatie van CBS kunnen vinden. De nieuwe website zal de grote hoeveelheid content die CBS te bieden heeft beter toegankelijk maken. De actualiteit wordt prominenter uitgelicht en de content wordt aansprekender gepresenteerd door meer gebruik van beeld. De website wordt bovendien geschikt voor alle apparaten, zodat de content op zowel PC, smartphone als tablet goed benaderbaar is.

De webapp CBS Corporate nieuws, die in 2015 is gelanceerd als opvolger van het papieren CBS-relatiemagazine, wordt in 2016 verder ontwikkeld tot een volwaardige app die via de app store beschikbaar kan worden gesteld. De website CBSinuwBuurt.nl wordt uitgebreid met nieuwe data, onder andere met cijfers op het gebied van veiligheid, die als open data beschikbaar worden gesteld. Nadrukkelijk wordt de samenwerking gezocht met externe partijen (waaronder Kadaster en gemeenten) om laagregionale informatie ook op andere relevante plaatsen aan te bieden aan gebruikers, zoals op de website Publieke Dienstverlening op de Kaart (www.pdok.nl). In 2014 heeft CBS zijn volledige databank – in totaal 3400 datasets met 14 miljard cellen – als open data beschikbaar gesteld via het bijbehorende Open Dataportaal. Daarna is de bijbehorende Open Data StatLine webapplicatie ontwikkeld. Dit is een voorbeeld app, bedoeld om te laten zien wat er mogelijk is met CBS data aan gebruikers, zoals bedrijven die data apps maken. In 2016 wordt deze Open Data webapp doorontwikkeld tot een volledige en volwaardige Statline App die StatLine tabellen grafisch presenteert en ook via de app store beschikbaar komt. CBS wordt inmiddels door een toenemend aantal partijen gezien als een efficiënte en betrouwbare partner voor het ontsluiten van Open Data.

Samenwerking

CBS investeert ook in 2016 in het onderhouden en verbeteren van de relaties met de bestaande en potentiële stakeholders, zoals departementen, planbureaus, parlement, decentrale overheden en media. Dit wordt concreet ingevuld door bijvoorbeeld werkbezoeken, kennisuitwisseling en stages.

Ook de samenwerking met universiteiten en hogescholen blijft een belangrijk speerpunt. De inzet van stagiairs, promovendi en postdocs draagt bij aan de uitwisseling van kennis maar ook aan een adequaat wervingsbeleid van toekomstig CBS personeel. Zo is eind 2015 dr. Ruben van Gaalen (CBS) aangesteld als bijzonder hoogleraar Registeranalyse van Levensloofdynamiek bij de Universiteit van Amsterdam, bij de faculteit onderzoeksgroep "Institutions, inequalities and life courses". Deze benoeming brengt in 2016 één of twee stageplekken en een promotie-onderzoek bij CBS met zich mee. De focus van

deze samenwerking ligt op longitudinaal onderzoek naar gezinnen, generaties en de demografische levensloop. Met de Universiteit Twente is een samenwerking gestart op het gebied van big data. Een andere samenwerking loopt met de Universiteit Utrecht in de European Master of Official Statistics (EMOS), een Europese masteropleiding van twee jaar die in het studiejaar 2015/2016 van start is gegaan. De opleiding leidt op voor functies bij officiële statistiekbureaus en overheden. CBS levert hiervoor samen met de universiteit kennismodules en docenten. Daarnaast biedt CBS hiervoor ook stageplaatsen aan voor afstudeeronderzoek.

Bij CBS MicroDataservices (MiDaS) is in 2015 een elektronisch platform operationeel geworden waarbij onderzoekers die via remote access met CBS-microdata werken, ervaringen en best practices met elkaar kunnen delen. Het in 2015 aangepaste beveiligingsbeleid wordt in 2016 uitgevoerd. Dit moet leiden tot een drempelverlaging bij het via remote access werken met CBS bestanden. Net als in voorgaande jaren zal MiDaS zich blijven ontwikkelen en innoveren in nauw overleg met de afnemersraad waarin de gebruikers zijn vertegenwoordigd.

In samenwerking met OESO wordt in 2016 een kennisdelingstraject uitgevoerd over de toepasbaarheid van microdata analyse in het Trade in Value Added (TIVA) project. Dit project is gericht op het inzichtelijk maken van de toegevoegde waarde van de handel in internationaal opzicht.

Lokale, nationale en internationale instanties hebben op dit moment onvoldoende data om de situatie van grensregio's in kaart te brengen. In 2015 heeft CBS samen met het statistische instituut van Noordrijn-Westfalen een publicatie uitgebracht en nadere afspraken gemaakt over verdere samenwerking. Ook zijn de eerste contacten met de statistische instituten van Nedersaksen, Vlaanderen en Wallonië gelegd, die in 2016 verder worden ingevuld. Daarnaast worden in 2016 verschillende projecten op het terrein van grensoverschrijdende statistieken uitgevoerd. Zo wordt een verwerkingsproces opgezet om structureel cijfers samen te kunnen stellen over grensoverschrijdende activiteiten van personen en bedrijven en over verkeer van goederen, worden in opdracht van stichting Euprevent euregionale cijfers geproduceerd over gezondheid, en worden in opdracht van de Europese Commissie pilotprojecten opgezet om crossborder statistieken over de arbeidsmarkt samen te stellen. Ten slotte wordt samen met het onlangs opgerichte Institute for Transnational and Euregional cross border cooperation and Mobility (ITEM), dat gelieerd is aan de Universiteit Maastricht, meegedaan aan EU-projecten die tot doel hebben het samenstellen van grensoverschrijdende statistieken te bevorderen.

2.2 Regulier statistisch programma

CBS brengt maatschappelijke fenomenen - en hun trends - in kaart door samenhang, zichtbaarheid en toegankelijkheid van cijfers te verbeteren. Dit leidt in 2016 tot beschrijving van economische en sociale fenomenen in een bredere context.

Een van deze fenomenen betreft de ontwikkelingen op het gebied van overheidsfinanciën. Deze worden in samenhang in beeld gebracht in de kwartaalmonitor overheidsfinanciën. Ook wordt het fenomeen inflatie in 2016 in een aantal artikelen in breed perspectief

beschreven, waarbij onder meer consumentenprijzen, financiële bedrijfsmiddelen en vastgoedprijzen worden betrokken.

Om de meting van ongelijkheid te verbeteren en dit fenomeen inzichtelijk te maken, wordt in 2016 gewerkt aan uitdieping en beschrijving van de onderlinge relaties tussen de drie pijlers 'economische ongelijkheid', 'ongelijkheid in sociaal kapitaal' en 'ongelijkheid in menselijk kapitaal'. In 2015 is reeds een aantal losse artikelen gepubliceerd per themagebied (onder andere vermogen, bestedingen en arbeid). Een eerste overzicht van de relaties wordt vervolgens in de publicatie Welvaart in Nederland 2016 gepubliceerd. Daarna wordt dit uitgebreid om te komen tot een overkoepelende (relatieve) weergave van ongelijkheid in Nederland.

De Monitor Duurzaam Nederland die op verzoek van het kabinet samen met de drie planbureaus wordt samengesteld, verschijnt in het najaar 2016 voor de vierde keer. In de monitor waarin de trends worden beschreven van diverse aspecten van duurzame ontwikkeling, worden nu ook indicatoren opgenomen voor het monitoren van de Sustainable Development Goals (SDG's) die in het najaar 2015 door de Verenigde Naties (VN) zijn vastgesteld.

Een ander fenomeen betreft de factoren die het goederenvervoer in Nederland beïnvloeden. Door het integreren van de statistieken van het goederenvervoer en het verkeer met andere statistieken van CBS en het relateren aan andere fenomenen kan structureel beschreven worden waarom het verkeer en vervoer toe- of afneemt en welke gevolgen dit heeft voor milieu, veiligheid en belasting van het wegdek. In 2016 starten twee projecten om deze relaties structureel in beeld te brengen.

Enkele andere ontwikkelingen die in 2016 in de reguliere kern van het werkprogramma van CBS plaatsvinden worden hieronder toegelicht.

Het Stelsel van Sociaalstatistisch Bestanden (SSB) biedt de mogelijkheid om registers en enquêtes op een effectieve manier met elkaar te combineren. De combinatie van feitelijke registerinformatie met subjectieve informatie verkregen uit persoonsenquêtes is een uniek product van CBS. In 2016 wordt op deze wijze op minimaal twee nog te bepalen terreinen nieuwe en innoverende output gerealiseerd.

Er wordt op het terrein van demografisch onderzoek samengewerkt met het Nederlands Interdisciplinair Demografisch Instituut (NIDI). Dit leidt in 2016 tot meerdere gezamenlijke (wetenschappelijke) publicaties over relatieontbinding, familienetwerken (van allochtonen), verhuisgedrag en erfelijke factoren bij schoolsucces. Dit levert voor onder andere de ministeries van Volksgezondheid, Welzijn en Sport (VWS), Onderwijs, Cultuur en Wetenschap (OCW) en Veiligheid en Justitie (V&J) waardevolle informatie op over de terreinen gezins- en jeugdbeleid, onderwijskansen en integratie.

In 2016 wordt de Gezondheidsmonitor 2016 uitgevoerd, een samenwerking tussen CBS, Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu (RIVM) en de GGD 'en, waarbij voor een aantal gezondheids- en leefstijlkenmerken op een afgestemde wijze op grote schaal data wordt verzameld. Met de uitkomsten kunnen op laagregionaal niveau uitspraken worden gedaan over de gezondheidstoestand van de bevolking. Voorafgaand aan de uitvoering van de monitor worden de methodologie en dataverzameling van CBS en GGD'en hiervoor nog verder geïntegreerd.

Vanaf 2016 wordt in de consumentenprijsindex en in de Europees geharmoniseerde consumentenprijsindex een meer gedetailleerde classificatie van goederen en diensten gebruikt. Op hetzelfde moment wordt het referentiejaar aangepast naar 2015. De eerste uitkomsten volgens de nieuwe reeks worden gepubliceerd in februari 2016. De nieuwe classificatie geeft niet alleen meer details, maar sluit ook beter aan bij actuele ontwikkelingen op de consumentenmarkt.

De conjunctuurklok wordt in 2016 geëvalueerd. Inmiddels is de klok, een internationaal succes, tien jaar in de lucht. Bij de evaluatie wordt bepaald hoe de 14 indicatoren van de klok het ten opzichte van de cyclus van het Bruto Binnenlands Product (BBP) als referentievariabele hebben gedaan. Indien nodig worden ze vervangen door nieuwe variabelen. De nieuwe set indicatoren zal een afspiegeling zijn van de economische indicatoren die CBS maandelijks c.q. op kwartaalbasis publiceert.

Naar aanleiding van recente bijstellingen in de economische groei is er in 2015 een programma gestart om samen met de leveranciers van brondata onderzoek te doen naar verdere verkleining van bijstelling in statistieken als gevolg van nagekomen informatie. De ramingsmethodieken worden ook bij dit onderzoek betrokken. In 2015 is met behulp van de Lean Six Sigma methode (zie ook paragraaf 3.2) gestart met het doorlichten van het proces van het ramen van de economische groei. Dit programma loopt door in 2016 waarna de voorstellen uit de resultaten geïmplementeerd worden.

Bij het herontwerp van de Sportstatistieken wordt de dataverzameling over sport met ingang van 2016 anders ingericht. Er komt een groter accent te liggen op financieel-economische gegevens. Informatie over sportverenigingen en sportorganisaties zal zoveel mogelijk worden ontleend aan bestaande registers. Hierbij wordt intensief samengewerkt met het ministerie van VWS en partijen als het Sociaal en Cultureel Planbureau (SCP), het Mulier Instituut en NOC*NSF.

De reguliere statistieken gebaseerd op de Polisadministratie – het register met alle dienstbetrekkingen, arbeidsvergoedingen, sociale uitkeringen, lijfrentes en pensioenen – worden in 2016 op verschillende terreinen versneld en verbreed. Er komen maandelijks gegevens beschikbaar over banen en lonen, de kwartaalcijfers komen twee maanden na afloop van het verslagkwartaal beschikbaar. Daarnaast wordt het Polisadministratie-maandsysteem uitgebreid waardoor één maand na afloop van een kwartaal al een kwartaalraming beschikbaar is. Hiermee worden de gegevens uit de Polisadministratie beter bruikbaar voor de eerste kwartaalramingen (kwartaalflash) van de economische groei.

De pensioenaansprakenstatistiek wordt in 2016 herontworpen. De statistiek komt te vallen onder een Algemene Maatregel van Bestuur (AMvB) van het ministerie van SZW en wordt daarmee verplicht gesteld. Pensioenfondsen leveren voortaan krachtens de AMvB de gegevens aan CBS. Door de verplichtstelling wordt de uitvraag in 2016 omvangrijker in termen van het aantal enquêtes maar met minder vragen. Het doel hiervan is om de doorlooptijd van de statistiek te verkorten en de betrouwbaarheid te vergroten.

In 2016 wordt gewerkt aan een nieuwe systematiek voor de bepaling van het onderwijsniveau van de gehele Nederlandse bevolking. Het doel is tweeledig: het bewerkstelligen van consistentie tussen verschillende vormen van output waarin in onderwijsniveau een rol speelt, en het verbeteren van het cijfer over onderwijsniveau van de bevolking. In deze

nieuwe systematiek wordt namelijk gebruik gemaakt van alle bij CBS aanwezige bronnen (zoals de Enquête Beroepsbevolking en diverse registers). Dit biedt de mogelijkheid om de sterke kanten van de verschillende bronnen optimaal te benutten. Op die manier kan zowel de betrouwbaarheid als de validiteit van de statistische gegevens over het onderwijsniveau worden gemaximaliseerd.

In 2016 wordt in samenspraak met de Immigratie- en Naturalisatiedienst en het ministerie van V&J verder gewerkt aan de uitbreiding en kwaliteitsverbetering van de statistieken van asiel en verblijf en de Europese verplichte dataleveringen.

In het CBS-onderzoek Belevingen staat in 2016 het onderwerp veiligheidsbeleving centraal. Daarbij komen onder meer de angst voor terrorisme, veiligheid bij gebruik van internet, ervaren spanningen tussen bevolkingsgroepen en verkeersveiligheid aan bod. CBS voert het veldwerk voor dit onderzoek in het tweede kwartaal van 2016 uit en de eerste output wordt in het vierde kwartaal van 2016 gepubliceerd.

2.3 Statistisch onderzoek in opdracht

Ook in 2016 verruimt CBS zijn werkzaamheden op het gebied van het verwerven en uitvoeren van betaalde maatwerkopdrachten. In deze paragraaf volgt een aantal voorbeelden daarvan.

CBS voert voor het SCP sinds medio 2015 het onderzoek Ouderen in Instellingen en Tehuizen (OIT) uit. Dit onderzoek wordt uitgevoerd onder bewoners van verzorgings- en verpleegtehuizen en heeft een looptijd van een jaar. Het microdatabestand komt in 2016 beschikbaar.

In 2016 voert CBS in samenwerking met het SCP het Tijdbestedingsonderzoek 2016 uit. Dit onderzoek loopt gedurende het gehele jaar 2016 en brengt de tijdsbesteding van de Nederlanders in beeld. Door dit onderzoek naast het vorige Tijdsbestedingsonderzoek uit 2011 te leggen ontstaat een goed beeld van de dagelijkse patronen en verschuivingen in de manier waarop Nederlanders hun tijd inrichten.

Het in 2014 gestarte project waarbij ondernemersrelevante output op Ondernemersplein.nl wordt gepubliceerd, loopt door in 2016. Hierbij gaat het met name om het ontsluiten van informatie op het gebied van internationale handel en het beschikbaar maken van publicaties over bedrijfstakken en regio's.

Het programma Staat van het MKB wordt in 2016 voortgezet in opdracht van het ministerie van Economische Zaken (EZ). Dit programma heeft tot doel een publieke kennisinfrastructuur met basisinformatie over het Midden- en Kleinbedrijf én ondernemerschap in stand te houden en vernieuwende inzichten te ontleen aan het gepresenteerde cijfermateriaal. In 2016 wordt onderzocht met welke nieuwe indicatoren de basisinformatie kan worden uitgebreid. Daarnaast voert CBS het beheer uit van de ontwikkelde webapplicatie Staat van het MKB.

Er wordt in 2016 actief geparticipeerd in een project over de staat van volksgezondheid en zorg in Nederland door deelname in een consortium (met o.m. het Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu (RIVM), het Nederlands Instituut voor Onderzoek van de Gezondheidszorg (NIVEL) en het SCP en deelname in verschillende pilots. CBS beoogt de datasets in dit project – die deels afkomstig zijn van andere partijen – te ontsluiten als open data.

Er is een groeiende behoefte aan statistische informatie over bestelauto's geuit vanuit met name het Kennisinstituut voor Mobiliteitsbeleid (KIM), het Planbureau voor de Leefomgeving (PBL), het ministerie van Infrastructuur en Milieu (I&M), Rijkswaterstaat, Brancheorganisaties Transport en Logistiek Nederland (TLN), Ondernemersorganisatie voor logistiek en transport (EVO) en de Nationale en Internationale Wegvervoer Organisatie (NIWO). Wat zijn de gevolgen van het fenomeen de interneteconomie, waar rijden die (ruim 800 duizend) bestelauto's en met hoeveel en welke goederen? Dit zijn slechts enkele vragen die ten grondslag liggen aan de informatiebehoefte. Omdat het niet mogelijk is op basis van de huidige beschikbare data deze vragen te beantwoorden, wordt in afstemming met de branche vanaf 2016 een vernieuwde uitvraag Bestelautostatistiek gestart, waardoor deze belangrijke basisstatistiek voor het goederenvervoer kwalitatief beschreven kan worden. Voor de noodzakelijke uitbreiding van dit onderzoek wordt nog financiering gezocht.

Tot 2015 stelden de inmiddels opgeheven productschappen ten behoeve van bestaande Europese statistische verplichtingen statistieken samen over de productiewaarden van siergewassen en voedingstuinbouw, de hoeveelheden en waarden van geproduceerde oesters, alsmede prognoses voor de productie van varkens. Op verzoek van het ministerie van EZ neemt CBS in 2016 het samenstellen van deze statistieken en prognoses over.

Voor Caribisch Nederland (de eilanden Bonaire, Sint Eustatius en Saba) en Aruba wordt in 2016 verder geïnvesteerd in het verbeteren van de kwaliteit van met name de administratieve databronnen bij de openbare lichamen, die dienen als basis voor statistieken over de bevolking, het toerisme en de buitenlandse handel. Daarnaast voert CBS extra werkzaamheden uit, gefinancierd door de betrokken departementen, met betrekking tot ramingen van het bruto binnenlands product per eiland en statistieken over huishoudens, banen en lonen en inkomensverdeling. Ook wordt in opdracht van het ministerie van Binnenlandse Zaken (BZK) gewerkt aan de verbetering van de prijswaarneming (onder andere waarneming van huren) en wordt advies gegeven voor de verbetering van de statistieken van de overheidsfinanciën. Tevens worden de mogelijkheden onderzocht om op statistisch gebied nauwer samen te werken met de openbare lichamen in Caribisch Nederland.

Tevens wordt in 2016 gewerkt aan het versterken en professionaliseren van de organisatie rondom maatwerk binnen CBS, door onder meer een verdere uniformering van de afhandeling van maatwerkverzoeken en een kortere responstijd op vragen van potentiële opdrachtgevers.

2.4 Nieuwe Europese verplichtingen in 2016

Europese statistieken ondersteunen de ontwikkeling, monitoring en evaluatie van het beleid van de Europese Unie met betrouwbare, objectieve, vergelijkbare en coherente informatie. Om hieraan uitvoering te geven, heeft de Europese Commissie medio 2015 in hoofdlijnen haar statistisch werkprogramma 2016 gepresenteerd. Dit werkprogramma maakt deel uit van het Europese statistische meerjarenprogramma 2013-2017 en bepaalt tevens in hoge mate het werkprogramma van CBS.

Het Europese statistische werkprogramma 2016 sluit aan bij de prioriteiten van de EU, met name bij de Europa 2020 strategie voor slimme, duurzame en inclusieve groei. Daarin zijn onder meer de EU-doelstellingen opgenomen op het gebied van werkgelegenheid, innovatie, onderwijs, sociale samenhang en klimaat en energie. De plannen van de Europese Commissie voor 2016 zijn, net als de afgelopen jaren, ambitieus. Het werkprogramma laat op vrijwel alle statistische terreinen beleidsintensiveringen zien, zoals het economisch en monetair beleid, het sociale beleid, de interne markt en duurzaamheid.

Vanaf 2016 gelden de volgende nieuwe verplichtingen:

1. Uitbreiding verordening milieurekeningen (Environmental accounts);
2. Uitbreiding van de vragenlijst voor de buitensporige tekortprocedure (European Deficit Procedure (EDP-Questionnaire));
3. Levering aan de Europese Centrale Bank (ECB) van de financiële gegevens van de overheid. CBS neemt deze taak over van De Nederlandsche Bank (DNB);
4. Verstrekken van aanvullende informatie in het kader van de Zorgrekeningen;
5. Uitvoering verordening statistieken over arbeidsongevallen 'Statistics on Accidents at Work' (ESAW) (combinatie Nationale Enquête Arbeidsomstandigheden met het onderzoek Bedrijfsongevallen in Nederland);
6. Uitvoering verordening mobiliteit van studenten in het hoger onderwijs;
7. Datalevering van gegevens over onderwijsdeelnemers, het gevolgde onderwijs en het behaalde opleidingsniveau van mensen gebaseerd op de gereviseerde 'International Standard Classification of Educated Field of education and training 2013';
8. Uitbreiding van statistieken over energie met een uitsplitsing van het energieverbruik door huishoudens naar type eindgebruik.

CBS zal door de inzet van innovatieve en geavanceerde methoden efficiënt invulling geven aan deze nieuwe verplichtingen. Uitgangspunt is dat CBS hiervoor de benodigde middelen krijgt via het ministerie van EZ. CBS streeft overigens naar herprioritering binnen het Europese statistische werkprogramma om de kosten van de lidstaten verbonden aan de Europese vraag naar statistiek beheersbaar te houden en te voorkomen dat de nationale statistische werkprogramma's als gevolg van krimpende budgetten bij de statistische bureaus en gestaag uitbreidende Europese verplichtingen alsmaar moeten worden ingekrompen. Dit blijft een moeizaam proces door de vele politieke beleidsprioriteiten op de Europese agenda. Tegenover de gesignaleerde beleidsintensiveringen staat nog altijd onvoldoende beleidsvermindering, ondanks diverse pogingen van CBS en andere statistische organisaties daartoe.

In de eerste helft van 2016 is Nederland voorzitter van de Europese Unie. Voor CBS vloeit daar onder andere uit voort dat DG CBS de raads werkgroep statistiek zal voorzitten.

2.5 Programmavernieuwing

In het Strategische Meerjarenprogramma 2014–2018 worden drie hoofdthema's voor de programmavernieuwing onderscheiden: Ontwikkelingen in het bedrijfsleven, Flexibilisering van de arbeidsmarkt, en Vermogensposities. Daarnaast is de verdere verbetering van de toegang tot en ontsluiting van informatie als prioriteit aangemerkt.

Op het gebied van ontwikkelingen in het bedrijfsleven wordt in 2016 meer samenhang gebracht in de informatie die aangewend wordt voor de statistieken over internationalisering van de Nederlandse economie. De reeds beschikbare regionale informatie wordt in 2016 verder uitgebreid ten aanzien van de effecten van nieuwe vestigingen, bedrijfssluitingen en verplaatsingen, de clustervorming van bedrijven en regionale conjunctuurinformatie. Er wordt onderzoek gedaan naar het probleem van branchevervaging binnen de detailhandel als gevolg van een toename van internetverkoop, en naar de aankopen van de Nederlandse consumenten bij websites van bedrijven die in het buitenland gevestigd zijn. Op het gebied van groene groei en duurzaamheid wordt in 2016 onder meer gewerkt aan een indicator met betrekking tot de inzet van secundaire grondstoffen (recycling), en aan de tijdreeks van de import in Raw Material Consumption (RMC). Daarnaast worden de indicatoren van de energiebesparing bij bedrijven verder uitgewerkt.

In 2016 wordt in het kader van programmavernieuwing over Flexibilisering van de arbeidsmarkt longitudinale informatie over de ontwikkeling van zzp'ers gepubliceerd waarbij onderscheid wordt gemaakt tussen de 'klassieke' zzp'er en de 'nieuwe' zzp'er. De laatste doet veelal werk voor andere bedrijven dat ook in loondienst zou kunnen worden uitgevoerd. Ook informatie over het sociale-zekerheidsgebruik van zzp'ers en een verbijzondering over zzp'ers naar regio komen beschikbaar. Daarnaast wordt in 2016 de relatie tussen flexibilisering van arbeid en economische activiteiten van bedrijven beschreven en wordt meer inzicht gegeven in arbeidsmigratie (onder andere met informatie over arbeidscarrières van arbeidsmigranten en over kennismigranten).

De vermogenspositie van huishoudens is op dit moment aan verandering onderhevig. Zo zijn er meer risico's op het vlak van pensioen en zorg bij huishoudens komen te liggen. Voor 2016 ligt de uitdaging in het verkrijgen van bronmateriaal met relevante informatie. Deze informatie zal leiden tot een volledig beeld van de vermogenspositie van huishoudens, geïncorporeerd in het huidige samenhangende systeem van de inkomens-, bestedingen- en vermogensstatistieken en de nationale rekeningen. De nieuwe informatie draagt tevens bij aan een betere beschrijving van het fenomeen ongelijkheid.

Gemeenten krijgen als gevolg van de verdere decentralisatie van rijkstaken meer taken, met als gevolg een grotere informatiebehoefte. Om de toegang tot informatie op laag-regionaal niveau verder te ontsluiten wordt in 2016 onder meer gewerkt aan uitbreiding van variabelen op wijk- en buurtniveau met sociaal-economische gegevens en cijfers op

het gebied van veiligheid, uitbreiding van publicatie van postcodestatistieken en koppeling van statistische data aan geografie voor weergave op een kaart in applicaties. Resultaten worden onder meer gepubliceerd via de website CBSinuwBuurt.nl.

3.

Innovatie

en efficiency

3.1 Innovatie

Innovatie staat bij CBS hoog in het vaandel om nu en in de toekomst kwalitatief hoogwaardige en state-of-the-art statistische informatie te kunnen blijven leveren. In 2016 versterkt CBS de strategische en organisatorische inbedding van innovatie op de voor gebruikers belangrijkste thema's. Daarbij zal CBS meer en meer in het kader van 'open innovatie' samenwerking zoeken met externe partijen. Naast samenwerking met universiteiten, onderzoeksinstituten en collega-instituten staat met name ook een bredere publiekprivate samenwerking in binnen- en buitenland op de agenda. Daarbij wordt ook gezocht naar mogelijkheden voor externe (co)financiering.

De manier van data verzamelen is sterk in beweging, onder andere door de toenemende technologische mogelijkheden. Zo staan Big Data erg in de belangstelling en de toepassingsmogelijkheden van Big Data zijn veelbelovend. In 2015 is een eerste onderzoeksproject naar de mogelijkheden met Big Data succesvol gerealiseerd. Voor de verkeersstatistieken is in samenwerking met Rijkswaterstaat een nieuwe publicatie tot stand gekomen over verkeersintensiteiten op basis van de minuutgegevens van ongeveer 20 duizend verkeerslussen. Ook is inmiddels een onderzoek gestart naar de mogelijkheden om statistieken te maken over de dagbevolking (daytime population) op basis van mobiele telefoniegegevens (Big Data) dat doorloopt in 2016.

Het onderzoek naar vernieuwde waarneemmethoden is gericht op het, voor zowel respondenten als CBS, efficiënt verzamelen van data. CBS vult dit in door voor de primaire waarneming het waarnemen via internet (CAWI) centraal te stellen en dit de komende periode gefaseerd in te voeren.

Verder vindt eind 2016 een proef plaats om met behulp van visueel design vragenlijsten op de smartphone gebruikersvriendelijker en toegankelijker te maken. Onderzocht wordt wat het effect van gebruik van smartphones is op de respons.

Om de toegang tot registerdata te faciliteren heeft CBS een architectuur ontwikkeld die het makkelijker maakt om met standaard- én nieuwe tooling registergegevens op te halen, te bewerken en te gebruiken. Ook is er voorzien dat gegevens gekoppeld worden en dat alle data ontsloten kunnen worden via webservices.

De ingezette waarneemvernieuwing binnen de consumentenprijsindex (CPI) wordt verder voortgezet. Er wordt ingezet op het gebruik van meer scannerdata van supermarkten en meer prijzen die geautomatiseerd op internet worden waargenomen met internetrobots. Door CBS worden nieuwe methoden ontwikkeld en bestaande methoden verbeterd om deze datastromen te verwerken in een prijsindex van goede kwaliteit. Dit leidt tot verlaging van de kosten van prijswaarneming door CBS en verlaging van administratieve lasten voor winkeliers.

In 2016 gaan CBS en DNB intensiever samenwerken bij de aansluiting van de nationale rekeningen en betalingsbalans. Het beoogde einddoel in 2017 is een gezamenlijk productieproces waarin de nationale rekeningen en de betalingsbalans simultaan, en in onderlinge consistentie, worden samengesteld. Hierbij hoort eveneens een gemeenschappelijk publicatie- en revisiebeleid. Daarnaast omvat deze samenwerking

ook het stroomlijnen tot één gemeenschappelijke waarnemingsstrategie waarin DNB verantwoordelijk wordt voor de waarneming van de financiële instellingen en CBS voor de overige binnenlandse sectoren (niet-financiële vennootschappen, overheid, huishoudens) van de economie.

3.2 Efficiency

Om invulling te geven aan de omvangrijke taakstelling Rutte I en Lenteakkoord, zet CBS vol in op maatregelen om extra efficiency te bereiken. De totale taakstelling bedraagt €41,7 miljoen, waarvan CBS in de jaren 2016 tot en met 2018 nog ruim €10,5 miljoen moet besparen. Nog geen rekening is gehouden met mogelijke gevolgen van een taakstelling Rutte II.

Efficiëntere methoden en werkprocessen worden ingezet, zodat met minder middelen hetzelfde gerealiseerd kan worden. De Lean Six Sigma methode is in 2014 geïntroduceerd om processen kleinschalig te optimaliseren en zo op een meer gestructureerde wijze efficiency te realiseren. Lean Six Sigma wordt inmiddels binnen de hele organisatie geïmplementeerd. Daarnaast is ook Lean Operational Management (LOM) geïntroduceerd. Deze werkwijze heeft tot doel om met medewerkers laagdrempelig knelpunten in het proces te verhelpen zodat kritische prestatie indicatoren gerealiseerd en aangescherpt kunnen worden. Deze methode wordt in 2016 breder in de organisatie toegepast.

In 2015 heeft de CBSbrede introductie van Scrum voor ontwikkelprojecten plaatsgevonden. Scrum is een flexibele manier om met een multidisciplinair team werkende producten op te leveren, in korte sprints met een vaste lengte van één tot vier weken. De invoering van Scrum heeft geleid tot een grotere efficiëntie in de werkwijze van het ontwikkelen van producten. Het streven is om Scrum in 2016 uit te voeren zonder externe expertise.

Om als CBS in de komende jaren toe te groeien naar een organisatie met in de kern een state-of-the-art data- en informatie-infrastructuur op basis waarvan statistische informatie wordt gepubliceerd, is in 2015 een IT strategie vastgesteld. Deze strategie maakt flexibilisering van IT infrastructurele diensten mogelijk en maakt gebruik van de nieuwste technologieën zoals High Performance Computing (HPC), complexe berekeningen van grote hoeveelheden gegevens met behulp van supercomputers en geavanceerde software. Daarnaast legt deze strategie de basis voor een flexibeler applicatie architectuur waardoor ook ten aanzien van software, differentiatie mogelijk wordt. Aanvullend wordt in 2016 gestart met groot onderhoud van de bedrijfskritische én beheerintensieve applicaties.

De genoemde ontwikkelingen, zoals onderzoek naar innovatie, het actiever inspelen op de grotere behoefte aan maatwerk en de ontwikkeling van CBS naar een moderne nieuwsorganisatie, vragen om snelle uitbreiding en flexibele aanpassing van het IT-dienstportfolio. Voor CBS is het daarom essentieel om verder te investeren in de deskundigheid die nodig is om de nieuwe diensten te realiseren.

4.

Bedrijfsvoering

4.1 Personeel

Medewerkers zijn het kapitaal van de organisatie. Om nu en in de toekomst over voldoende personeel te beschikken dat toegerust is op de taken en strategie van CBS, is in 2015 een vernieuwd strategisch personeelsplan opgesteld. CBS staat daarbij voor de opgave kennistekorten als gevolg van natuurlijk verloop door pensionering van medewerkers op te vangen door het vergroten van inzetbaarheid van medewerkers en interne mobiliteit te bevorderen. Daarnaast heeft CBS op cruciale posities behoefte aan nieuwe kundige medewerkers om te zorgen dat het zijn taken kan blijven uitvoeren, zoals de hiervoor genoemde behoefte aan nieuwe kennis en vaardigheden op gebied van IT dienstverlening.

In 2016 worden onderdelen van de strategische personeelsplanning nader uitgewerkt: wat is het verschil tussen ons huidige en ons toekomstig vereiste personeelsbestand? Hoe zet CBS HRM-instrumenten als werving & selectie, opleiden & ontwikkelen en afscheid nemen, effectief in om het hoofd te kunnen bieden aan toekomstige taakstellingen, innovatie en externe ontwikkelingen? Dit vereist een wendbare organisatie en duurzaam inzetbare medewerkers.

Ter ondersteuning van de effectuering van de strategische personeelsplanning zijn zeven HR-speerpunten benoemd die in 2016 verder invulling krijgen. Dit betreft om te beginnen het verhogen van de betrokkenheid en motivatie van medewerkers. Het versterken van leiderschapsvaardigheden en het bewerkstelligen van meer feedback en dialoog tussen medewerkers en management zijn twee andere speerpunten. Voorts wordt gewerkt aan de positionering van CBS als aantrekkelijke werkgever met een sterk employer branding, en aan het vergroten van de inzetbaarheid van medewerkers en de ontwikkelmogelijkheden binnen CBS. De laatste speerpunten betreffen het verlagen van ziekteverzuim en het voorkomen van onnodige externe inhuur.

4.2 Risicobeheer en kwaliteitszorg

In het kader van risicomanagement worden de risico's van CBS continu tegen het licht gehouden. Hierbij wordt in het bijzonder gekeken naar de relatie tussen deze risico's en de doelen uit het Strategisch Meerjarenprogramma.

IT-omgeving

Een belangrijke randvoorwaarde voor een adequaat statistisch proces en een betrouwbare bedrijfsvoering is de continuïteit van de IT-infrastructuur, waaronder de hardware, de bijbehorende software en het rekencentrum. Zoals in paragraaf 3.2 is aangegeven werkt CBS aan een state-of-the-art data- en informatie-infrastructuur waarbij flexibilisering en het gebruik van de nieuwste technologieën centraal staat. Onderdeel daarvan is bijvoorbeeld het aanpassen van het applicatielandschap aan de vernieuwde waarneemmethode zoals genoemd in paragraaf 3.1.

Informatiebeveiliging

CBS hanteert de Baseline Informatiebeveiliging Rijksdienst (BIR) als normenkader voor maatregelen op het gebied van informatieveiligheid. De BIR is gebaseerd op de Code voor informatiebeveiliging ISO/SEC 27002, die ook in de normen en richtsnoeren van het College Bescherming Persoonsgegevens als basis wordt gehanteerd. Om de aandacht voor privacybescherming en informatiebeveiliging te bevorderen zijn twee acties opgesteld.

Allereerst is vastgelegd dat CBS eind 2016 compliant wil zijn met de BIR. Belangrijkste aandachtspunten voor 2016 zijn de registratie van beveiligingsincidenten en de procedures voor de opvolging daarvan. Deze zullen worden aangepast en verbeterd, mede met het oog op de meldplicht datalekken die in 2016 van kracht wordt. De logging en monitoring binnen de IT infrastructuur zal worden uitgebreid. In de tweede plaats is CBS gestart met het laten verrichten van externe privacy-audits op basis van de normen van het College Bescherming Persoonsgegevens. Daarmee wordt gewaarborgd dat CBS blijft voldoen aan de hoogste eisen op het gebied van privacybescherming. Onderwerp van de eerste externe privacy audit waren enkele belangrijke processen waarin veel persoonsgegevens worden verwerkt. De uitkomsten van de audit hebben er toe geleid dat CBS in 2015 een privacy-certificaat heeft ontvangen voor het Stelsel van Sociaal statistische bestanden (SSB). In het voorjaar 2016 worden op andere deel terreinen vergelijkbare audits gestart. Dit alles met als doel gecertificeerd te zijn in de zomer van 2016.

De Functionaris voor de Gegevensbescherming bewaakt de naleving van de Wet Bescherming Persoonsgegevens (WBP) en ziet er, in het verlengde daarvan, op toe dat de informatiebeveiliging adequaat is geregeld.

Om bewustwording bij medewerkers van CBS te vergroten ten aanzien van de risico's die kunnen optreden bij het omgaan met vertrouwelijke en privacy-gevoelige gegevens, is in 2015 gestart met een programma Awareness Informatiebeveiliging. Dit vraagt ook in 2016 continue aandacht.

Kwaliteitszorg

Kwaliteit heeft voortdurende aandacht, zowel binnen CBS als binnen het Europese statistische systeem. CBS heeft (inter)nationale kaders evenals kaders die door CBS zelf zijn vastgesteld geïntegreerd in de Kwaliteitsrichtlijnen. Een belangrijk uitgangspunt van het kwaliteitsprogramma is aantoonbaar te maken dat CBS kwaliteitsbewust werkt. Een belangrijk element hierin is er voor te zorgen dat productieprocessen structureel geëvalueerd worden met als doel kansen te benoemen en te voorkomen dat fouten nogmaals worden gemaakt. In 2016 zal daarom ISO 9001:2015 breed binnen CBS worden geïntroduceerd. Hierbij staat het verbeteren en borgen van de kwaliteit voorop. Daarmee komt CBS bovendien tegemoet aan een van de uitkomsten van de peer review uit 2015 in het kader van de Praktijkcode voor Europese Statistieken (Code of Practice), te weten 'Statistics Netherlands should take measures to embed more deeply its quality management throughout the organisation and consider also the adoption of recognised industry certification systems.' Daarnaast is een aanbeveling uit de peer review om de kwaliteit van de output beter te beschrijven. In 2015 is een project gestart en afgerond voor ISO-certificering van de werkprocessen van de afdelingen van het Centrum voor Beleidsstatistiek die op verzoek onderzoek op maat uitvoeren voor klanten. In 2016 worden certificeringstrajecten gestart voor een aantal andere onderdelen binnen CBS. Ook wordt een roadmap opgesteld voor de komende jaren. Verder worden Lean Six Sigma

projecten systematisch uitgevoerd om continue verbetering van de kwaliteit een vast onderdeel te laten uitmaken van het werkproces en (bureaucratische) verspilling tegen te gaan.

Door het bereiken van de pensioengerechtigde leeftijd zal de komende jaren een aanzienlijk deel van de huidige medewerkers CBS verlaten terwijl de instroom van nieuwe medewerkers als gevolg van de bezuinigingen onder druk staat. Hierdoor kunnen tekorten ontstaan in de benodigde competenties. Dit geldt voor zowel inhoudelijke statistische professionals als voor potentiële leidinggevenden, IT-specialisten en projectleiders. Het strategisch personeelsplan brengt de discrepantie tussen beschikbare en benodigde competenties in kaart, waarna benodigde acties volgen. Daarbij wordt niet alleen naar aantallen medewerkers gekeken, maar ook naar niveau en ontwikkelbaarheid.

4.3 Prestatie-indicatoren

De prestatie-indicatoren van CBS hebben een functie als (extern) verantwoordings-instrument en als (intern) sturingshulpmiddel. Alle indicatoren samen geven een goed beeld van de prestaties van CBS, zowel op het gebied van de kerntaken als op dat van de bedrijfsvoering. De indicatoren zijn te onderscheiden naar verschillende (deel) terreinen, zoals statistiek (kwaliteit, gebruik van output, vernieuwing, klanttevredenheid), bedrijfsvoering (personeel, financiën) en enquêtedruk. In bijlage A van dit jaarplan zijn de prestatie-indicatoren opgenomen voor de externe verantwoording.

Reductie enquêtedruk bij bedrijfsleven

Een van de prestatie-indicatoren betreft de administratieve lastendruk ofwel de enquêtedruk. Voor het produceren van betrouwbare en samenhangende statistische informatie haalt CBS de benodigde basisgegevens zoveel mogelijk uit bestaande registraties. Deze registraties zijn echter niet altijd toereikend, waardoor (aanvullende) uitvraag bij bedrijven noodzakelijk blijft. CBS verzamelt de gegevens op zo'n manier dat de administratieve lasten voor ondernemingen en instellingen zo laag mogelijk zijn (slechts 0,24% van de totale rijksbreed veroorzaakte lastendruk). CBS werkt hierbij samen met de Adviesraad Berichtgevers, waarin zowel ondernemers als brancheorganisaties zijn vertegenwoordigd. Deze raad adviseert CBS over mogelijkheden voor vermindering van lastendruk en verbetering van dienstverlening aan bedrijven.

De monitoring en aanpak van administratieve lasten behoeft blijvende aandacht, waarbij een voortdurende afweging plaats zal vinden tussen enerzijds de maatschappelijke vraag om meer fenomenen in kaart te brengen (meer cijfers) en kwaliteit (minder bijstellingen), en anderzijds de administratieve lastendruk.

In 2016 werkt CBS samen met onder andere de Belastingdienst, de Kamer van Koophandel (KvK) en de banken verder aan Standard Business Reporting (SBR). Waar SBR zorgt voor een technische en inhoudelijke standaard voor het elektronische dataverkeer van bedrijfsleven richting overheid, zorgt het Referentie Grootboek Schema (RGS) voor de aansluiting op de bedrijfsadministraties. In 2016 werkt CBS aan het mogelijk maken om de korte termijn

omzetstatistiek en de investeringsstatistiek via SBR aan te leveren. Daarbij geldt een grote afhankelijkheid van de mate waarin bedrijven en intermediairs Referentie Grootboek Schema (RGS) en SBR gaan implementeren.

In 2016 zal de helft van de opgaveplichtige bedrijven voor de statistiek Internationale Handel in Goederen niet meer maandelijks, maar slechts jaarlijks gegevens aanleveren aan CBS. Door het toegenomen belang van kleinere ondernemingen wordt voor 2016 de vrijstellingsdrempel verlaagd: voor de invoer naar 1 miljoen euro en voor de uitvoer naar 1,2 miljoen euro. De in 2015 geïntroduceerde gebruikersvriendelijkere aanlevertool IDEP (Intrastat Data Entry Package) vervangt in 2016 het oude CBS-IRIS pakket. CBS start in 2016 met een onderzoek of de doelgroep voor jaar- in plaats van maand-aangifte wellicht nóg verder vergroot kan worden, mits de statistiekkwaliteit gegarandeerd kan blijven. Dit zou de administratieve lastendruk verder kunnen reduceren. Wel spelen bij deze trajecten internationale onzekerheden rond de ontwikkeling van internationale verplichtingen in het kader van Eurostat-project SIMSTAT: Single Market Statistics.

Ook het gebruik van websites als bron voor onder meer prijsinformatie voor de consumentenprijsindex (CPI) en informatie over vacatures leidt tot lastendrukverlaging. Dit heeft onder meer al geleid tot een reductie van de prijswaarneming in winkels. De komende periode wordt geïnvesteerd in de verdere ontwikkeling en implementatie van generieke methoden voor scannerdata van supermarkten en internetdata.

Een belangrijk uitgangspunt voor CBS is dat bedrijven en hun vertegenwoordigers nauw worden betrokken bij de vereenvoudiging en modernisering van vragenlijsten. CBS werkt aan het op een toegankelijke wijze beschikbaar stellen van voor bedrijven relevante informatie. Recent zijn er diverse statistiekproducten ontwikkeld om het bedrijfsleven beter van dienst te zijn en daarmee de beleefde lastendruk te verminderen. Een van deze producten betreft het in paragraaf 2.3 genoemde Ondernemersplein.nl.

5.

Begroting

2016

In dit hoofdstuk wordt een overzicht gegeven van de gebudgetteerde kosten en wordt een toelichting gegeven op de belangrijkste ontwikkelingen hierin.

CBS begroting 2016

	Begroting 2016	Prognose 2015	Begroting 2015	Realisatie 2014
Bedragen in duizenden euro's				
Omzet	152 605	152 162	150 401	153 934
Betaald werk in opdracht	27 526	26 909	24 490	22 659
TOTAAL BEDRIJFSOPBRENGSTEN	180 131	179 071	174 891	176 593
Personele lasten	133 225	133 874	131 550	132 825
Extern personeel	12 375	12 521	10 011	8 534
Huisvesting	13 581	13 260	13 445	13 691
Bureaunkosten	4 898	4 640	4 753	3 968
Automatiseringskosten	6 947	6 614	6 818	6 913
Totaal reis- en verblijfskosten	3 536	3 473	4 288	4 070
Totaal advieskosten	2 302	2 386	2 215	2 276
Overige bedrijfslasten	3 295	4 315	4 420	2 924
Afschrijvingen	6 928	6 336	6 853	7 407
BEDRIJFSLASTEN	187 087	187 419	184 353	182 608
Rente	25	25	150	76
Resultaat voor mutatie voorzieningen	-6 931	-8 323	-9 312	-5 939
Mutatie voorzieningen	0	1 000	0	-236
TOTAAL RESULTAAT	-6 931	-7 323	-9 312	-6 175

Toelichting begroting 2016

Omzet Ministerie van EZ

	Begroting 2016
Bedragen in duizenden euro's	
Begrotingsbrief EZ	146 654
EU-verplichtingen 2013 t/m 2016	2 078
Veiligheidsmonitor	300
Loonbijstelling 2015	474
Prijsbijstelling 2015	99
Loonbijstelling 2016	3 000
TOTAAL OPBRENGST EZ	152 605

Onder de omzet EZ zijn de in 2016 te ontvangen gelden ten behoeve van de uitvoering van het werk-programma opgenomen. Hierin is de totale taakstelling Rutte (totaal €37,2 miljoen) en het 2016-deel van de taakstelling uit het Lenteakkoord (€1,1 miljoen) verwerkt. Daarnaast is voor een bedrag van €2 miljoen opgenomen voor de EU-verplichtingen (EU 2013 tot en met 2016). De middelen zijn nog niet ontvangen van EZ en worden derhalve voorgefinancierd door het CBS. Tevens wordt een loonbijstelling 2016 van circa €3 miljoen verondersteld in verband met de nieuwe cao-regeling. Deze stelpost is gebaseerd op dat deel van de loonstijging dat niet wordt gefinancierd door lagere pensioenpremies (van de totale loonstijging van 5,05% wordt 2,2% gefinancierd door lagere pensioenpremies en 2,85% door looncompensatie vanuit het Rijk). De definitieve looncompensatie is bij Voorjaarsnota 2016 bekend.

Extern gefinancierde opdrachten

Hieronder vallen alle extern gefinancierde opdrachten, opbrengsten uit hoofde van het beschikbaar stellen van data, projecten Eurostat en opbrengsten uit verkochte licenties Blaise.

Personele kosten

De personele kosten zijn gebaseerd op de verwachte middelloonsom voor 2016, rekening houdend met de formatie per 1 januari 2016 + tijdelijke extra capaciteit voor betaald werk in opdracht, en extra capaciteit EU tranche 2013 tot en met 2016. In de middelloonsom (circa €75 000 per vte) zijn de gevolgen van de nieuwe CAO doorgererekend. De verwachte bezetting bedraagt circa 1 775 vte en is in lijn met voorgaand jaar. De bezetting voor het reguliere werk is gedaald; aan de andere kant is de bezetting voor betaald werk in opdracht gestegen.

De personele kosten stijgen met circa 2%, enerzijds door een stijging als gevolg van de nieuwe cao, anderzijds door een daling van de pensioenpremies. Er is rekening gehouden met een stelpost van €1,5 miljoen aan vacatureruimte (op basis van ervaringscijfers). Aan de andere kant is rekening gehouden met extra inhuur (stelpost van €1,5 miljoen op basis van ervaringscijfers) om een deel van de vacatures tijdelijk in te vullen.

Extern personeel

In de begroting is rekening gehouden met inhuur voor projecten (procesvernieuwing, efficiencyprojecten en IT-projecten) (€8 miljoen), inhuur ten behoeve van werk voor derden (€2,8 miljoen) en inhuur ter tijdelijke invulling van niet bezette formatieplaatsen (€1,5 miljoen).

Huisvesting

In de huisvestingskosten zijn naast de huur ook de kosten voor energie en gebouw gerelateerde kosten, zoals bewaking, schoonmaak en exploitatie van het bedrijfsrestaurant, opgenomen. De huisvestingskosten van de locaties Den Haag en Heerlen liggen in lijn met 2015.

Bureaunkosten

De bureaunkosten hebben betrekking op telecommunicatie, porti, uitbesteed drukwerk voor publicatie en kosten bibliotheek. De bureaunkosten zijn in lijn met de prognose 2015.

Automatiseringskosten

Dit betreffen kosten voor uitbesteed beheer, onderhoud hardware en licenties. De automatiseringskosten zijn in lijn met voorgaande jaren.

Reis- en verblijfskosten

De reis- en verblijfskosten bestaan uit kosten voor woon-werkverkeer, reis- en verblijfskosten binnenland en reis- en verblijfskosten buitenland. De reiskosten zijn lager dan de begroting 2015 door minder reisbewegingen en door een nieuw afgesloten contract.

Advieskosten

De advieskosten bestaan onder andere uit juridisch advies, fiscaal advies, kosten voor uitbesteden van de salarisadministratie, jaarlijkse accountantskosten en IT-advies. De omvang van de advieskosten is in lijn met 2015.

Overige materiële kosten

De overige kosten bestaan uit projectgebonden kosten, kosten voor inkoop statistisch grondmateriaal en incentives. Deze kosten dalen ten opzichte van 2015, aangezien in 2015 het vijfjaarlijkse budgetonderzoek is uitgevoerd.

Afschrijvingskosten

De afschrijvingskosten bestaan uit afschrijvingen op cascomodificaties (€3,5 miljoen), afschrijvingen op IT-middelen (€3,0 miljoen) en afschrijvingen op inventaris (€0,4 miljoen).

Rente

Onder de post rente zijn de renteopbrengsten over het rekening-couranttegoed bij Financiën opgenomen. De renteopbrengsten zijn gedaald, doordat het rentepercentage nagenoeg nihil is.

Aansluiting begroting 2016 met het financieel meerjarenkader 2016-2019

In de volgende staat is het financieel meerjarenbeeld weergegeven. Dit financiële meerjarenbeeld is exclusief taakstelling Rutte 2.

Begroot resultaat

	2015	2016	2017	2018	2019
	x 1 miljoen				
Taakstelling EZ					
Taakstelling CBS (cumulatief)	37,3	37,3	37,3	37,3	37,3
Extra taakstelling nav Lenteakkoord		1,1	1,4	4,4	4,4
Totale taakstelling	37,3	38,4	38,7	41,7	41,7
Invulling taakstelling CBS					
Structureel resultaat tot en met 2013	17,0	17,0	17,0	17,0	17,0
Doelmatigheid 2,7% (2014-2018)	7,0	10,5	14,0	17,5	17,5
Herprioritering programma	4,0	4,0	4,0	4,0	4,0
Lagere afschrijvingen					
Totaal	28,0	31,5	35,0	38,5	42,5
Resultaat (oorspronkelijk meerjarig begroot)	-9,3	-6,9	-3,7	-3,2	0,8
Extra resultaat	2,0	2,0	3,0	4,0	4,0
Incidenteel resultaat op voorzieningen	1,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Extra investeringen in IT	-1,0	-2,0	-2,0	-2,0	-2,0
Resultaat (herijkte meerjarenbegroting)	-7,3	-6,9	-2,7	-1,2	2,8

Verloop eigen vermogen

	Prognose 2015	Begroot 2016	Begroot 2017	Begroot 2018	Begroot 2019
Eigen vermogen per 1-1	18,1	10,8	3,9	1,2	0,0
Resultaat boekjaar	-7,3	-6,9	-2,7	-1,2	2,8
Eigen vermogen per 31-12	10,8	3,9	1,2	0,0	2,8

Risicoparagraaf

In de afgelopen jaren zijn forse bezuinigingen gerealiseerd. Sinds 2011 is het budget met €38,3 miljoen (ruim 20%) gekort in verband met de taakstelling Rutte 1 (€37,2 miljoen) en het 2016-deel van de taakstelling uit het Lenteakkoord (€1,1 miljoen).

In deze begroting is rekening gehouden met de totale taakstelling Rutte 1 (totaal

	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Bijdrage EZ (x 1.000)	€188 659	€182 928	€177 294	€153 934	€152 162	€152 605

€37,2 miljoen) en het 2016-deel van de taakstelling uit het Lenteakkoord (€1,1 miljoen). Om deze taakstelling te realiseren zijn vanaf 2014 sommige statistieken in frequentie verlaagd, zoals het budgetonderzoek, statistieken over horeca, en onderwijs-cohorten. Tevens wordt vanaf 2014 op minder detailniveau gerapporteerd over wegvervoer, over productiviteit en kenniseconomie, over research en development, over innovatie, en over buitenlandse handel in energie. Andere statistieken zijn vanaf 2014 volledig komen te

vervallen. Niet meer gepubliceerd wordt onder andere informatie over werknemers die in Nederland wonen en in het buitenland werken, over spaarvormen, consumptief krediet en rood-stand, over de samenhang tussen de economische ontwikkeling en inkomens- en vermogenspositie van verschillende huishoudenstypen, over koopkrachtmutaties door life events, over investeringen in kenniskapitaal, over adopties, echtscheidingen en justitiële kinderbescherming, over onverzekerden tegen ziektekosten, en over woonlasten.

Daarnaast zal CBS tot en met 2018 jaarlijks 2,7% (€3,5 miljoen) aan efficiency moeten realiseren. Dit vraagt een forse inspanning van de organisatie. Zoals beschreven in paragraaf 3.2 implementeert CBS organisatiebreed Lean Six Sigma en Lean Operational Management, en worden waar mogelijk scrum-methoden toegepast. Dit houdt onder meer in dat medewerkers moeten worden opgeleid in deze technieken en dat projecten moeten worden uitgevoerd. Tegelijkertijd is CBS bezig met het organisatiebreed implementeren van ISO (zie paragraaf 4.2), mede om ondanks alle bezuinigingen toch het gewenste kwaliteitsniveau te kunnen leveren.

Aangezien CBS over veel privacygevoelige informatie beschikt, is de organisatie ook bezig met het realiseren van informatiebeveiliging op een passend niveau, inclusief certificering. Vanwege de ernstige gevolgen die er zijn wanneer privacy gevaar loopt, is het noodzakelijk op korte termijn maatregelen te treffen. Dit proces vereist de nodige inspanning (in tijd en geld).

Om de continuïteit en efficiency van de primaire processen als dataverzameling en ICT in de toekomst te kunnen borgen, zijn in de periode tot 2018 extra investeringen in procesvernieuwing vereist. Bij de indiening van het MJP 2014–2018 heeft CBS een beroep gedaan op EZ voor aanvullende financiering. Aangezien EZ ervoor gekozen heeft deze middelen niet beschikbaar te stellen, moet CBS dit alsnog binnen de eigen (meerjaren) begroting opvangen. Voorrang wordt gegeven aan projecten die tot extra efficiency leiden, naast beperkte noodzakelijke verbeteringen op het terrein van ICT en dataverzameling. Enkele projecten konden niet starten, en van enkele projecten is de scope verkleind of is de start vertraagd. Zo wordt ingezet op het realiseren van de bezuinigingen, maar dit heeft continuïteitsrisico's in de dataverzameling en productie tot gevolg die niet veronachtzaamd kunnen worden.

De bezuinigingen leiden tot een forse reductie in het R&D programma, wat in de praktijk betekent dat nieuwe methoden die in de toekomst grote efficiencywinsten en snelheid kunnen opleveren (zoals big data technieken) nagenoeg stil komen te staan of ernstig worden vertraagd. Kostenreducties op de korte termijn gaan zo ten koste van efficiencyverhoging in de toekomst.

Om de taakstelling Rutte 1 en die van het Lenteakkoord te kunnen realiseren, komt een aantal formatieplaatsen te vervallen. Om boventaligheid te voorkomen heeft CBS Van Werk Naar Werkkandidaten aangewezen. Deze kandidaten kunnen gebruik maken van de mobiliteitsinstrumenten die deze Rijksbrede regeling biedt. De kosten hiervoor (begroot voor 2016: circa €1 miljoen) heeft CBS binnen de eigen begroting moeten opvangen, waar voorheen bij het Sociaal Flankerend Beleid de kosten nog Rijksbreed werden gecompenseerd. Hierdoor konden en kunnen onvoldoende nieuwe medewerkers worden aangenomen om de uitstroom te vervangen, waardoor kennis verloren dreigt te gaan en continuïteits- en kwaliteitsrisico's worden gelopen.

In de begroting wordt verondersteld dat de cao-loonstijging per 1-1-2016 wordt gecompenseerd door EZ. Indien deze compensatie niet plaatsvindt, leidt dit tot een niet voorziene financiële tegenvaller van €3 miljoen voor 2016. Ook wordt in deze begroting verondersteld dat de extra kosten voor EU-verplichtingen worden gecompenseerd door EZ. Indien deze compensatie niet plaats vindt, leidt dit tot een niet voorziene financiële tegenvaller van €2 miljoen voor 2016.

6.

Centrale Commissie

voor de Statistiek

De Centrale Commissie voor de Statistiek (CCS) beoordeelt het MJP en jaarplan van CBS en stelt deze vast. In de praktijk komt deze taak neer op het beoordelen van de samenhang en de relevantie van de programmatische voornemens voor de komende periode in relatie tot de maatschappelijke behoefte en de financiële en organisatorische kaders. De CCS is betrokken bij het opmaken van de begroting en jaarrekening van CBS. De Directeur-Generaal (DG) stelt deze vast in overeenstemming met de CCS. Daarnaast stuurt de DG het jaarverslag van CBS ter goedkeuring naar de CCS.

De CCS ziet toe op het beperken van administratieve lasten, het vermijden van ongewenste mededinging en het beschikbaar stellen van microdata. De CCS bevordert de coördinatie en kwaliteit van de statistische informatievoorziening door de rijksoverheid. Verder waarborgt de CCS de onafhankelijke positie van CBS en de professionele onafhankelijkheid van officiële statistieken.

De Audit Commissie (AC) van de CCS bereidt de behandeling van onderwerpen op het gebied van de bedrijfsvoering voor. De AC houdt zich in het bijzonder bezig met de financiële rapportages, de begroting en de jaarrekening. De CCS legt over de uitvoering van haar taken verantwoording af in haar eigen jaarverslag, gericht aan de minister van Economische Zaken (EZ). Het jaarverslag is gepubliceerd op de website van CBS.

De samenstelling van de CCS is primo 2016:

mr. I. (Inge) Brakman, voorzitter (lid AC)
dr. C.M. (Tini) Hooymans
prof. dr. J. (Janneke) Plantenga
prof. dr. S. (Steven) Brakman
prof. dr. mr. F. (Frans) van der Wel RA (voorzitter AC)
J. (Johan) van Hall RA RE (lid AC)
drs. C.W. (Corien) Wortmann-Kool

In het kader van de Hervormingsagenda Rijksdienst is in 2012/2013 Rijksbreed onderzoek gedaan naar de herpositionering van alle zbo's. Op grond hiervan heeft het kabinet geconcludeerd dat het voor het CBS onnodig is om het ene zbo (de CCS) toezicht te laten houden op het andere zbo (de DG). Het kabinet heeft daarom eind 2013 besloten dat de huidige twee zbo's van CBS gereduceerd moeten worden tot één: de DG CBS zal zbo blijven en de CCS zal worden opgeheven als zbo. De taken van de huidige CCS worden geherpositioneerd. Deze voornemens hebben hun beslag gekregen in een voorstel tot wijziging van de Wet op het CBS. Het wetsvoorstel is in 2015 voorgelegd aan de ministerraad en vervolgens heeft de Raad van State geadviseerd. Het voorstel zal begin 2016 plenair in de Tweede Kamer behandeld worden.

In 2014 heeft de CCS haar standpunt over de herpositionering per brief aan EZ kenbaar gemaakt. Ondanks het feit dat het systeem goed functioneert (zoals ook blijkt uit de kabinetsreactie op de evaluatie van het CBS in 2012), heeft de CCS er begrip voor dat twee ZBO's voor één instituut, overdadig overkomt en dat wordt voorgesteld dat de ZBO status van de CCS komt te vervallen. Het CBS wordt geleid door de DG: deze is de eindverantwoordelijke voor het functioneren van het instituut. De CCS vindt het belangrijk dat de DG van het CBS een ZBO blijft. Dit is in lijn met Europese ontwikkelingen waar het belang van het goed en onafhankelijk inrichten van de statistiekvoorziening op de

agenda staat. De CCS vindt het van belang dat de onafhankelijkheid van de statistiek goed gewaarborgd wordt in de wetgeving. De CCS is van mening dat voor het goed functioneren van het CBS op een drietal terreinen een externe blik wenselijk zou zijn. Ten eerste betreft dat de vaststelling van het statistisch programma. Het grootste deel van de statistieken die het CBS produceert, is verplicht via het Europese recht. De invloed van de CCS betreft daarom vooral de instemming met de niet verplichte statistieken, waarbij de CCS in haar overwegingen uitdrukkelijk de maatschappelijke context betreft. Voorts zou het dienstig zijn de CCS te betrekken bij het beleid in de combinatie van gegevensverzameling, privacy en ICT. En als derde onderwerp zou voor een goede interne governance meegekeken moeten worden met de bedrijfsvoering en de efficiënte besteding van de middelen. De CCS vindt een wettelijke grondslag van de hierboven beschreven gewenste governance passend voor het CBS, juist vanwege de brede taak die het CBS voor alle geledingen van de samenleving heeft. Daar komt bij dat in de huidige regelgeving ook een voordrachtsrecht van de CCS voor de benoeming van de DG door de Minister is opgenomen, hetgeen de CCS eveneens passend vindt bij de gewenste onafhankelijke status van de DG.

Uitgangspunten in het wetsvoorstel zijn het waarborgen van de onafhankelijke statistiekproductie en de betrouwbaarheid van de statistieken. DG CBS zal als zbo blijven bestaan, waarbij de eenhoofdigheid van het bestuur en de rechtspersoonlijkheid van het CBS gehandhaafd blijven. Als extra waarborg voor de onafhankelijke statistiekproductie ten opzichte van de al bestaande onafhankelijkheidswaarborgen in de Kaderwet zbo's en de CBS-wet is in het wetsvoorstel opgenomen dat de vijfjaarlijkse evaluatie in het kader van de Kaderwet zbo's gericht op de doelmatigheid en doeltreffendheid van het CBS zal worden uitgebreid: het verslag omvat ook een evaluatie van de onafhankelijkheid van het CBS. In de memorie van toelichting is opgenomen dat het desgewenst aan de DG CBS is om een raad van advies in te stellen als klankbord voor de invulling van het onverplichte statistiekprogramma.

Mededeling Centrale Commissie voor de Statistiek

De Centrale Commissie voor de Statistiek heeft kennis genomen van het jaarplan en de begroting van CBS voor 2016.

Op grond van haar bevoegdheid neergelegd in de Wet op het Centraal Bureau voor de Statistiek van 2003 stelt zij het jaarplan 2016 van CBS vast.

Eveneens op grond van haar wettelijke bevoegdheid stemt zij in met de vaststelling door de Directeur-Generaal van de Statistiek van de begroting van CBS voor 2016.

Den Haag, 18 december 2015

mr. I. Brakman, voorzitter

drs. M.I. Tóth Pál, secretaris

7.

Bijlage

Bijlage A: Prestatie-indicatoren

Prestatie-indicator	Omschrijving	Streefwaarde
1a. Realisatie publicatiekalender: persberichten	Percentage op de geplande datum gepubliceerde persberichten.	90 procent van de geplande persberichten moet op de geplande publicatiedatum zijn gehaald.
1b. Realisatie publicatiekalender: verplichte EU-leveringen	Percentage op de geplande datum gerealiseerde leveringen aan Eurostat.	90 procent van de dataleveringen aan Eurostat moet op of voor de geplande datum hebben plaatsgevonden.
2. Aantal formele correcties op publicaties	Aantal persberichten dat met een (nieuw) persbericht wordt gecorrigeerd.	Maximaal 3 persberichten per jaar.
3.1. Afwijking voorlopige en definitieve cijfers: Economische groei	Het aantal keer dat de definitieve kwartaalcijfers voor de economische groei van een jaar meer dan 0,75 procentpunt afwijken van de flashramingen voor de kwartalen van dat jaar.	Voor minimaal drie kwartalen van een jaar moet de afwijking kleiner zijn dan 0,75 procentpunt.
3.2. Afwijking voorlopige en definitieve cijfers: Internationale handel	Het aantal afwijkingen van meer dan 4 procent tussen de voorlopige en definitieve cijfers van de onderdelen van de 6-wekenversie van de maandcijfers van de internationale handel.	Minimaal 80 procent van de verschillen moeten minder dan 4 procent bedragen.
3.3. Afwijking voorlopige en definitieve cijfers: Bevolkingsgroei	Deelindicator jaarcijfer: de absolute afwijking van de som van de voorlopige maandcijfers van de bevolkingsgroei met het definitieve jaarcijfer. Deelindicator maandcijfers: het aantal keren dat de definitieve cijfers van de bevolkingsgroei voor de maanden van het voorafgaande kalenderjaar meer dan 4 duizend afwijken van de voorlopige cijfers.	Gecumuleerd over de 12 maanden mag de afwijking niet groter zijn dan 16 duizend. Voor minimaal 8 van de 12 maanden moet de afwijking van het maandcijfer kleiner zijn dan 4 duizend.
4. Reductie enquêtedruk	Uitkomst van de jaarlijkse administratieve lasten zoals gemeten door de 'enquêtedrukmeter' (EDM)	De administratieve last door enquêtedruk voor het bedrijfsleven mag in 2015 niet meer bedragen dan de lastendruk in 2014.

Bijlage B: Adviesraden

Om CBS te adviseren over de invulling van het statistisch programma zijn zes adviesraden ingesteld die elk een thematisch terrein of onderwerp beslaan. De voorzitters van de zes adviesraden vormen samen een adviesorgaan voor de Directeur-Generaal, de CBS-adviesraad.

Samenstelling CBS-adviesraad primo 2016:

dr. T.B.P.M. (Tjark) Tjin-A-Tsoi - voorzitter

drs. M.I. (Monique) Tóth Pál - secretaris

M.A. (Michaël) van Straalen - adviesraad berichtgevers

drs. E.E. (Eduard) van de Lustgraaf - adviesraad bedrijfseconomische statistieken

drs. H.M.M. (Pim) Claassen - adviesraad macro-economische statistieken

prof. dr. P.G.M. (Peter) van der Heijden - adviesraad methodologie en kwaliteit

prof. dr. H.B. (Han) Entzinger - adviesraad sociale statistieken

prof. dr. P.J. (Peter) Boelhouwer - adviesraad statistieken van de leefomgeving

Bijlage C: Organisatie per 1 januari 2016

Directeur-Generaal

Dr. T.B.P.M. (Tjark) Tjin-A-Tsoi

plv Directeur-Generaal

Dr. A.H. (Bert) Kroese

Centrale Beleids- en managementondersteuning

Ir. C.M. (Cecile) Schut, MPA

Directie Methoden en statistisch beleid

Dr. K. (Kees) Zeelenberg

Chief Information Office

M. (Matjaz) Jug

Blaise

H.J.A. (Harry) Wijnhoven (wnd.)

CBS Communicatie en Nieuws

Drs. M.P.M. (Mike) Ackermans

Hoofddirectie Bedrijfsvoering, IT en Methodologie

Drs. W. (Wim) van Nunspeet

Drs. M. (Marijke) Renaud (plv.)

Hoofddirectie Dataverzameling

Dr. A. (Astrid) Boeijen

Ir. J.H. (Jeroen) van Velzen (plv.)

Hoofddirectie Economie, bedrijven en nationale rekeningen

Drs. J.C.M. (Hanneke) Imbens

Drs. H.J.C.M. (Hank) Hermans (plv.)

Hoofddirectie Sociaal-economische en ruimtelijke statistieken

Dr. H. (Huib) van de Stadt

Drs. M.J.M. (Marleen) Verbruggen (plv.)

Bijlage D: Wegwijzer

CBS verzamelt gegevens bij personen, bedrijven en instellingen. CBS stelt de uitkomsten van de onderzoeken zo snel mogelijk op verschillende manieren voor iedereen beschikbaar.

CBS-website (www.cbs.nl)

De huidige CBS-website geeft toegang tot resultaten van CBS-onderzoeken en biedt themagerichte informatie over kerncijfers van Nederland. Alle uitgebrachte publicaties staan overzichtelijk gerangschikt op de website en de gedetailleerde cijfers zijn te raadplegen via de gratis databank StatLine. Op de website staan ook een actuele publicatiekalender en een productencatalogus.

Daarnaast biedt CBS nog vier doelgroepenwebsites aan.

Kijk hiervoor op: www.werkenbijhetcbs.nl; www.cbsinuwbuurt.nl; www.cbsvooruwbedrijf.nl en op www.cbs.nl/cbsindeklas.

In 2016 komt een vernieuwde CBS-website beschikbaar. De actualiteit wordt prominenter uitgelicht en de content wordt aansprekender gepresenteerd door het gebruik van beeld. De vernieuwde website is geschikt voor alle devices, zodat de content op zowel PC, smartphone als tablet goed benaderbaar is.

Nieuwe media

Naast de al bestaande kanalen heeft CBS in de afgelopen jaren zijn output ook verspreid via YouTube (<http://www.youtube.com/statistiekcbs>), Twitter (<http://www.twitter.com/statistiekcbs>) en Facebook (facebook.com/statistiekcbs). Sinds 2014 biedt CBS alle tabellen in StatLine als open data aan in de vorm van datasets (http://opendata.cbs.nl/dataportaal/portal.html#_la=nl). Ook is een webapplicatie ontwikkeld die gebruik maakt van Open data en die alle tabellen uit StatLine in grafiek- of kaart-vorm laat zien (<http://opendata.cbs.nl/dataportaal/index.html>). De webapplicatie is geoptimaliseerd voor tablets.

Sinds 2015 bestaat de webapp CBS Corporate nieuws (<http://www.cbs.nl/nl-NL/menu/organisatie/corporate-informatie/cbs-corporate-el.htm>). Deze webapp bevat actuele artikelen over onder andere nieuwe dienstverlening, nieuwe producten, internationale ontwikkelingen en evenementen van CBS. Het is de digitale opvolger van het papieren CBS-relatiemagazine en bestemd voor de externe relaties van CBS. Deze webapp is speciaal ontwikkeld voor gebruik op tablet, smartphone en desktop. De artikelen zijn makkelijk te filteren en kunnen eenvoudig gedeeld worden via Facebook, Twitter en LinkedIn.

Verkoop van CBS-producten

CBS-producten kunt u bestellen via de afdeling Klantenservice van CBS, Postbus 4481, 6401 CZ Heerlen, telefoon (088) 570 70 70, e-mail: verkoop@cbs.nl.

Infoservice

Het centrale informatiepunt voor algemene vragen over CBS en zijn producten is te bereiken via tele-foon (088) 570 70 70 en infoservice@cbs.nl.

European Statistical Data Support

Statistische informatie over Europa afkomstig van Eurostat is telefonisch op te vragen via (088) 570 70 70 (keuze toets 5) of door middel infoservice@cbs.nl.

CBS Contact Center

Het centrale informatiepunt voor bedrijven, instellingen en personen bij vragen over CBS-vragenlijsten of ander enquêtemateriaal is te bereiken via telefoon (045) 570 64 00, e-mail: contact-center@cbs.nl of via het contactformulier op de CBS-website: www.cbs.nl/contactcenter.

Persdienst

Het centrale informatiepunt voor de media is te bereiken via telefoon (070) 337 44 44 of e-mail: persdienst@cbs.nl. Meer informatie staat op de CBS-website: www.cbs.nl/informatie voor/pers.

Onderzoek onder voorwaarden: Centrum voor Beleidsstatistiek

Het Centrum voor Beleidsstatistiek biedt verschillende diensten aan:

- Het verrichten van maatwerk onderzoek op beschikbare brongegevens.
- Het adviseren van klanten zoals departementen en planbureaus, grote gemeenten en andere overheidsinstellingen bij het vinden, het gebruik en het opstellen van de benodigde informatie voor beleidsvoorbereiding en de evaluatie daarvan.
- Het toegankelijk maken van microdatabestanden waarmee onderzoekers die door de DG ge-machtigd zijn onder strikte beveiligingsvoorwaarden zelf de gewenste analyses kunnen uit-voeren op deze microdatabestanden (catalogus <http://www.cbs.nl/nl-NL/menu/informatie/beleid/catalogi>).

Aan de diensten van het Centrum voor Beleidsstatistiek zijn kosten verbonden.

Nadere informatie is verkrijgbaar via telefoon (070) 337 47 92, via www.cbs.nl/cvb of e-mail: cvb@cbs.nl.